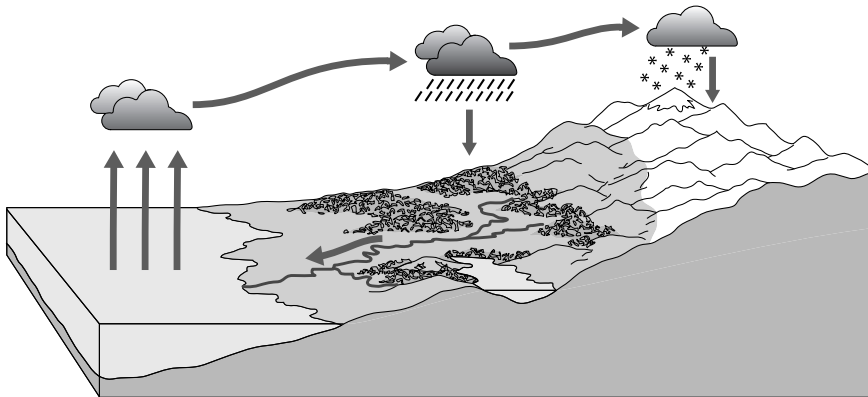


## Water

### bron 14

Lange kringloop van het water

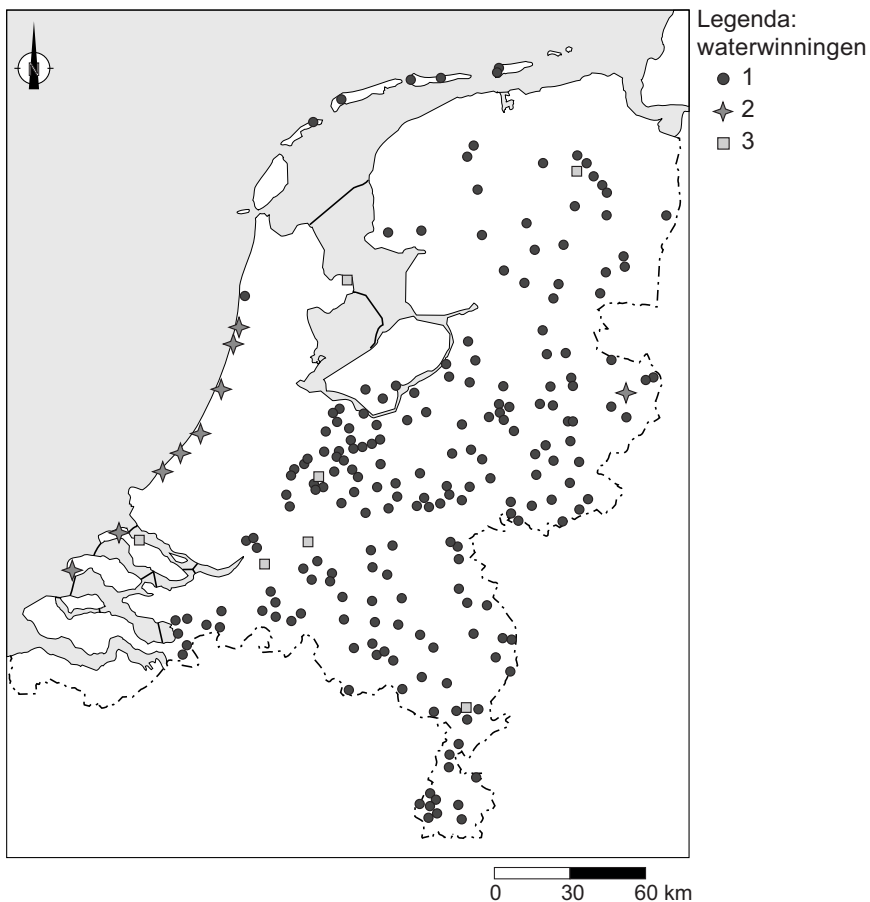


1p 14 Bekijk bron 14.

In de lange kringloop van het water in bron 14 zijn vier van de vijf processen weergegeven die samen de kringloop van het water vormen. Welk proces ontbreekt in bron 14?

- A afstroming
- B condensatie
- C infiltratie
- D verdamping

**bron 15**  
Waterwinning in Nederland



- 1p **15** Bekijk bron 15.  
In Nederland wordt drinkwater geproduceerd uit grondwater, uit oppervlaktewater en uit water uit de duinen. In de legenda van bron 15 zijn die omschrijvingen vervangen door de cijfers 1, 2 en 3.  
Waar staan de omschrijvingen juist bij de cijfers 1, 2 en 3 uit de legenda?

	1	2	3
<b>A</b>	grondwater	oppervlaktewater	water uit de duinen
<b>B</b>	grondwater	water uit de duinen	oppervlaktewater
<b>C</b>	oppervlaktewater	grondwater	water uit de duinen
<b>D</b>	oppervlaktewater	water uit de duinen	grondwater
<b>E</b>	water uit de duinen	grondwater	oppervlaktewater
<b>F</b>	water uit de duinen	oppervlaktewater	grondwater

- 1p **16** Geef de oorzaak waardoor grondwater in grote delen van West-Nederland minder geschikt is om drinkwater van te maken.

**bron 16**

## Grondwaterpeilverlaging

Het zoete grondwater in Nederland is de afgelopen veertig jaar gemiddeld 25 centimeter gedaald. De daling wordt voor twintig procent veroorzaakt door grondwateronttrekkingen voor huishoudens en industrieën, voor twintig procent door steden en voor zestig procent door de landbouw.

2p 17 Lees bron 16.

Over de tekst in bron 16 worden drie uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: proceswater is water dat gebruikt wordt in de industrie.

Uitspraak 2: toenemende verharding in steden leidt tot stijging van het grondwaterpeil.

Uitspraak 3: draineren zorgt voor een daling van het grondwaterpeil.

→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

**bron 17**  
Oosterscheldekering



**bron 18**  
Brouwersdam



- 1p 18 Bekijk bron 17 en bron 18.  
Zowel de Oosterscheldekering als de Brouwersdam zijn een onderdeel van de Deltawerken en moeten Zeeland beschermen tegen overstromingen.  
Over bron 17 en over bron 18 wordt een uitspraak gedaan.  
Uitspraak 1: tijdens het nemen van de foto van de Oosterscheldekering (bron 17) was het eb.  
Uitspraak 2: het water in het Grevelingenmeer (bron 18) is zoet water.  
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

### bron 19

Brabantse gemeente wil hogere belasting voor tuin met tegels

Inwoners met een betegelde tuin in de Brabantse gemeente Altena moeten binnenkort mogelijk een hogere rioolbelasting betalen dan de burens met een grasveld en een bloemenperk.

2p 19 Lees bron 19.

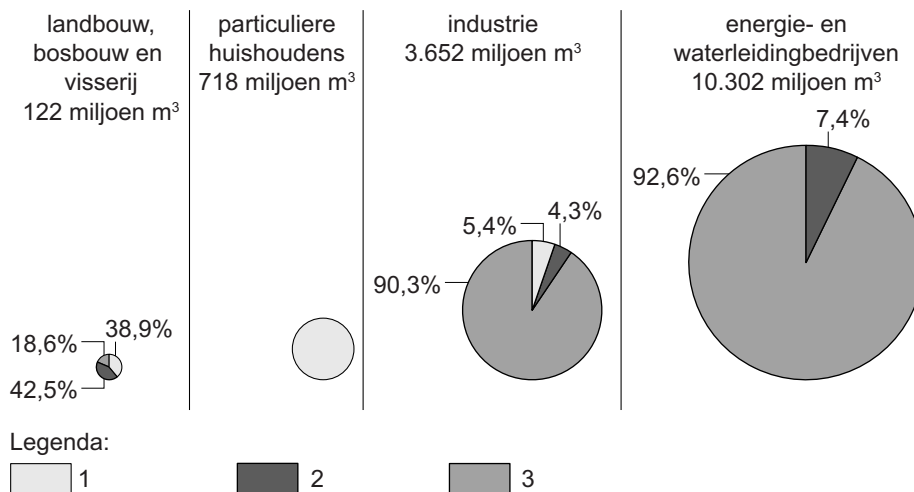
Gemeenten moeten ervoor zorgen dat er geen wateroverlast ontstaat.

→ Welk bezwaar in het kader van waterbeheer heeft de gemeente tegen betegelde tuinen?

→ Noem een maatregel die een gemeente binnen een woonwijk kan nemen om wateroverlast te voorkomen.

### bron 20

Watergebruik in Nederland naar verschillende gebruikersgroepen, 2015



1p 20 Bekijk bron 20.

In bron 20 zijn in de legenda de begrippen grondwater, leidingwater en oppervlaktewater vervangen door de cijfers 1, 2 en 3.

Waar staan de cijfers juist bij de drie de soorten water?

	grondwater	leidingwater	oppervlaktewater
A	1	2	3
B	1	3	2
C	2	1	3
D	2	3	1
E	3	1	2
F	3	2	1

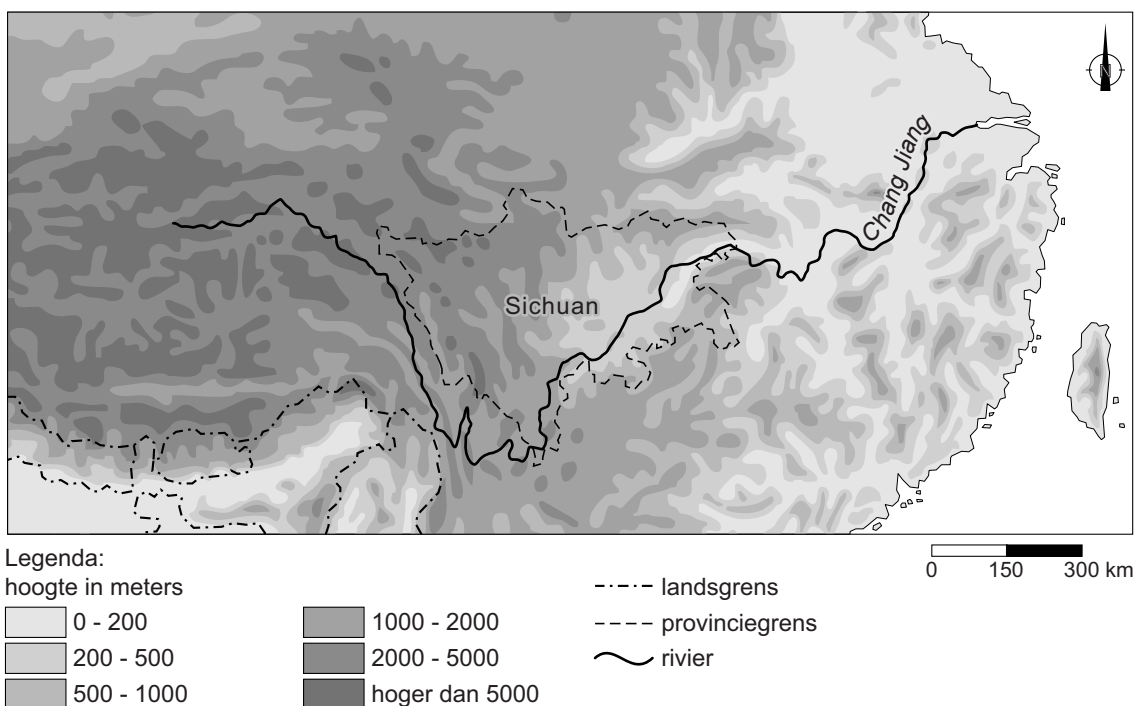
### bron 21

Modderstroom bedelft dorp, vrees voor veel doden

26 juni 2017 - In de Zuid-Chinese provincie Sichuan werden zondagavond nog 93 mensen vermist na een aardverschuiving die zaterdagochtend het dorp Xinmo trof. Tot dusver zijn de lichamen van tien slachtoffers geborgen. Volgens reddingwerkers is er niet veel kans dat er nog overlevenden worden gevonden onder de modder en de rotsen. Volgens de autoriteiten zijn aanhoudende regenbuien de oorzaak van de modderstroom in het gebied.

### bron 22

Deel van China



2p 21

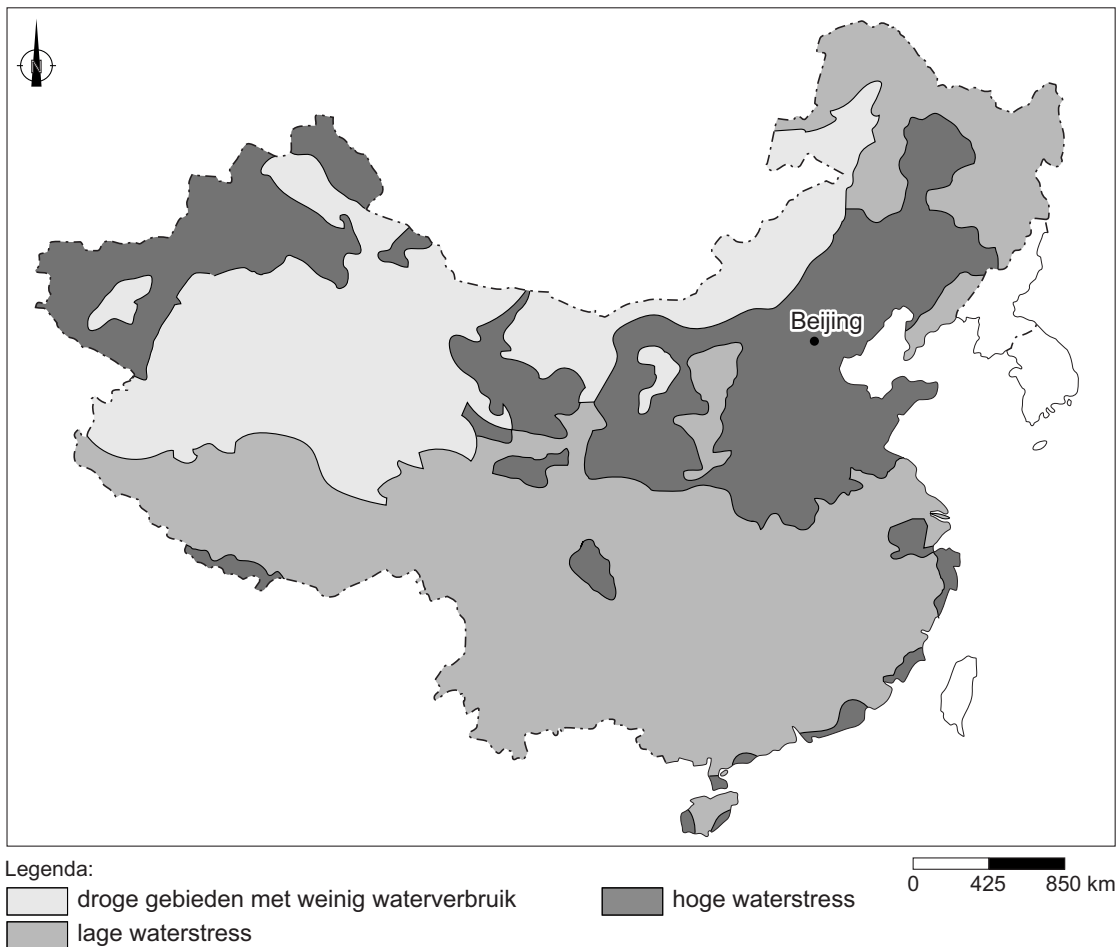
Lees bron 21 en bekijk bron 22.

Modderstromen zijn vaak het gevolg van menselijk handelen in combinatie met extreme neerslag.

- Geef vanuit bron 22 een gebiedskenmerk waardoor juist in de provincie Sichuan de kans op modderstromen groot is.
- Geef vervolgens een voorbeeld van menselijk handelen waardoor de kans op modderstromen in dit deel van het stroomgebied groter wordt.

## bron 23

### Waterstress in China



2p 22 Bekijk bron 23.

We spreken van waterstress als de vraag naar water groter is dan de hoeveelheid water die beschikbaar is. In sommige gebieden is meer waterstress dan in andere gebieden.

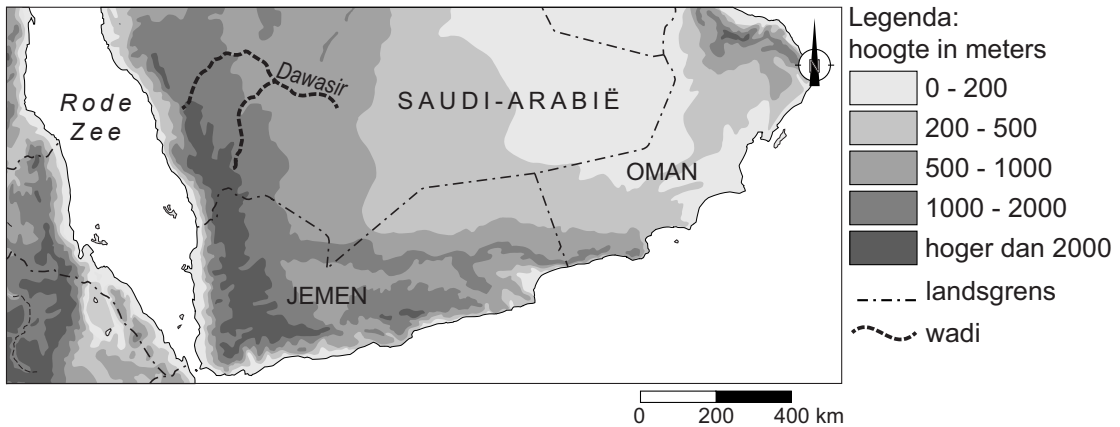
- Geef eerst een natuurlijke oorzaak waardoor het grootste deel van Zuid-China een lagere waterstress heeft dan het gebied rond Beijing.
- Geef vervolgens een demografische oorzaak waardoor in Zuid-China aan de kust wel een hoge waterstress voorkomt.

1p 23 Om het beschikbare water beter over China te verdelen, heeft de Chinese overheid een aantal kanalen van Zuid-China naar Noord-China laten graven. Er bestond al veel langer een kanaal van zuid naar noord, het Grote Kanaal. Dit kanaal levert maar een beperkte bijdrage aan de herverdeling van water. Het Grote Kanaal is aangelegd voor een andere functie.

- Noem de belangrijkste functie van het Grote Kanaal.

## bron 24

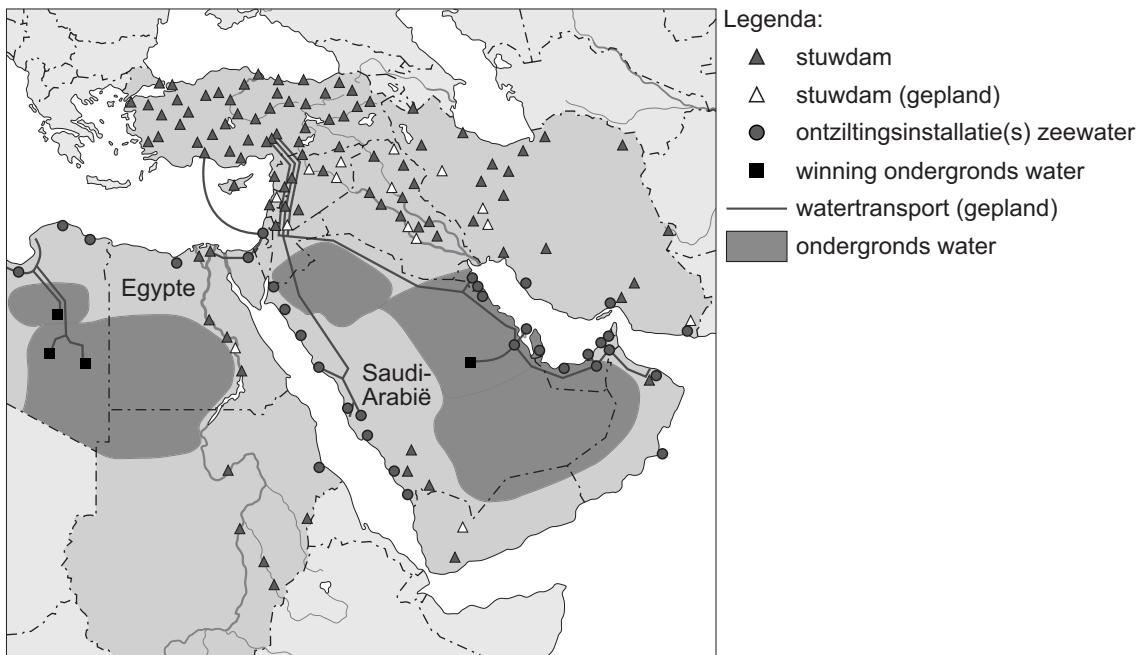
Deel van het Midden-Oosten



- 1p 24 Bekijk bron 24.  
Over bron 24 worden twee uitspraken gedaan.  
Uitspraak 1: de Dawasir staat een deel van het jaar droog.  
Uitspraak 2: de Dawasir mondt uit in de Rode Zee.  
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

## bron 25

Waterprojecten



- 1p 25 Bekijk bron 25.  
Egypte en Saudi-Arabië kunnen allebei water uit een aquifer halen.  
In Egypte wordt daar nauwelijks gebruik van gemaakt, maar in Saudi-Arabië wel.  
→ Geef vanuit bron 25 een reden waarom in Egypte niet of nauwelijks water uit de aquifer wordt gehaald en in Saudi-Arabië wel.



- 1p **26** Na de aanleg van de Aswandam stroomde minder water door de Nijl.  
→ Geef de oorzaak waardoor dit tot verzilting leidt in de Nijldelta.
- 1p **27** We onderscheiden drie vormen van irrigatie: beregening, druppelirrigatie en oppervlakte-irrigatie. Niet elke vorm van irrigatie leidt tot evenveel verdamping.  
Waar staan de irrigatievormen die leiden tot de minste en de meeste verdamping juist?

	<b>minste verdamping</b>	<b>meeste verdamping</b>
<b>A</b>	beregening	oppervlakte-irrigatie
<b>B</b>	beregening	druppelirrigatie
<b>C</b>	druppelirrigatie	beregening
<b>D</b>	druppelirrigatie	oppervlakte-irrigatie
<b>E</b>	oppervlakte-irrigatie	druppelirrigatie
<b>F</b>	oppervlakte-irrigatie	beregening

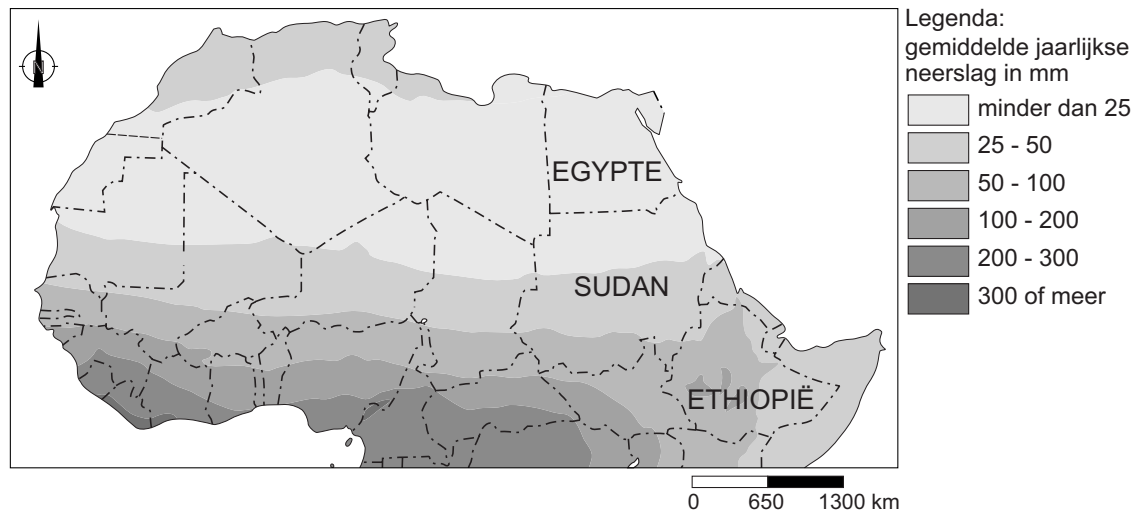
## bron 26

### Stuwdam Ethiopië

25 maart 2015 - Sudan, Egypte en Ethiopië hebben een akkoord ondertekend voor de bouw van een stuwdam in de Blauwe Nijl in Ethiopië. Ethiopië wil met de dam de grootste waterkrachtcentrale van Afrika bouwen. Egypte protesteerde hevig tegen de plannen voor de bouw van de stuwdam.

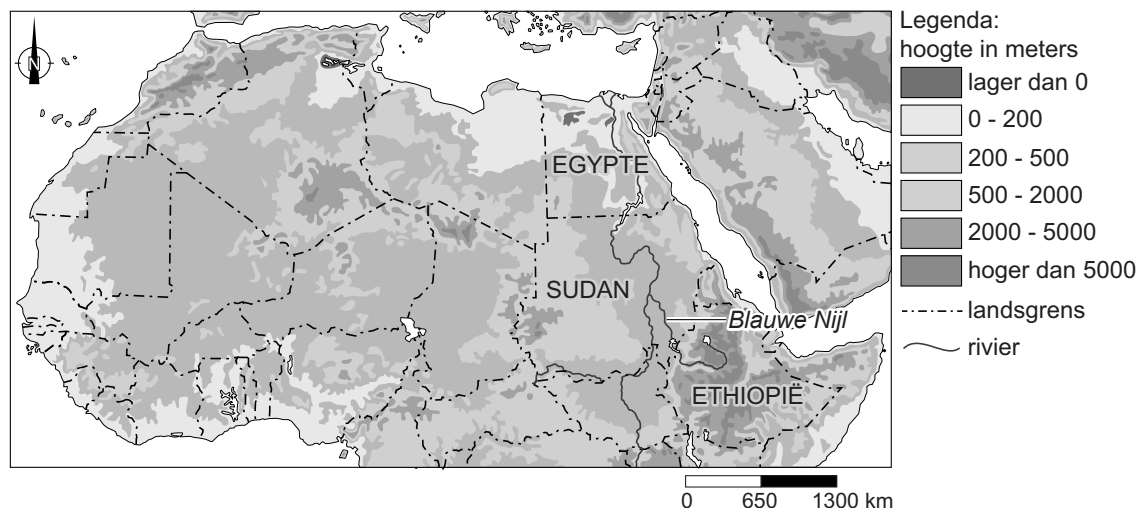
## bron 27

### Deel van Noord-Afrika, neerslag



## bron 28

### Deel van Noord-Afrika, hoogteligging



1p 28 Lees bron 26 en bekijk bron 27 en bron 28.

→ Geef met behulp van bron 27 de verklaring waarom Egypte heftiger dan Sudan protesteerde tegen de aanleg van de dam in Ethiopië.

#### Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.